

СУБСПЕЦИЈАЛИСТИЧКЕ СТУДИЈЕ

ГЕРИЈАТРИЈА

школска 2024/2025. година

**ГОДИНЕ
СТУДИЈА**

1

Здравствена ужа специјализација
ГЕРИЈАТРИЈА

Двосеместрална настава у оквиру субспецијалистичких студија
траје укупно 150 часова активне наставе.

НАСТАВНИЦИ:

1.	Татјана Лазаревић	tatjanalazarevickg@gmail.com	ванредни професор
2.	Слободан Јанковић	slobnera@gmail.com	редовни професор
3.	Горан Давидовић	medicusbg@yahoo.com	редовни професор
4.	Биљана Љујић	bljujic74@gmail.com	ванредни професор
5.	Александар Ђукић	adjukic@sbb.rs	редовни професор
6.	Јасна Јевђић	Jasnajev@gmail.com	редовни професор
7.	Светлана Милетић Дракулић	miletic.drakulic@gmail.com	ванредни професор
8.	Владимир Јањић	vladadok@yahoo.com	редовни професор
9.	Слободан Милисављевић	s.milisavljevic65@gmail.com	редовни професор
10.	Радојица Столић	radsto@ptt.rs	редовни професор
11.	Наташа Здравковић	natasasilvester@gmail.com	редовни професор
12.	Ивана Симић	drivanasimic@gmail.com	доцент
13.	Мирјана Веселиновић	miraveselinovic.m@gmail.com	редовни професор
14.	Бранко Ристић	<u>sreckovic7@gmail.com</u>	редовни професор
15.	Бранимир Радмановић	biokg2005@yahoo.com	доцент
16.	Јасмина Стојановић	fonijatarkg@gmail.com	доцент
17.	Бојан Милошевић	drbojanzm@gmail.com	доцент
18.	Ненад Петровић	nenadpet@yahoo.com	ванредни професор
19..	Весна Грбовић	grbovicvesna72@yahoo.com	доцент
20.	Александра Димитријевић	saskadkg@gmail.com	ванредни професор
21.	Миодраг Срећковић	sreckovic7@gmail.com	доцент
22.	Јаковљевић Биљана	jakovljevic biljana@yahoo.com	виши медицински техничар

СТРУКТУРА ПРЕДМЕТА:

ПРВИ СЕМЕСТАР : МОДУЛ 1 и 2	предавања	вежбе	Наставник
1. ГЕРОНТОЛОГИЈА, МЕДИЦИНСКА ГЕРОНТОЛОГИЈА - ГЕРИЈАТРИЈА. ДЕФИНИЦИЈА И ОДРЕДНИЦЕ	5	5	- Татјана Лазаревић - Слободан Јанковић - Горан Давидовић - Биљана Љујић - Александар Ђукић - Јасна Јевђић - Светлана Милетић - Дракулић - Владимир Јањић - Слободан Милосављевић - Радојица Столић - Наташа Здравковић - Ивана Симић - Мирјана Веселиновић - Бранко Ристић - Бранимир Радмановић - Јасмина Стојановић - Бојан Милошевић - Ненад Петровић - Весна Грбовић - Александра Димитријевић - Миодраг Срећковић - Јаковљевић Биљана
2. ГЕРИЈАТРИЈА У ЗДРАВСТВЕНИМ СИСТЕМИМА НА ГЛОБАЛНОМ НИВОУ. ЕПИДЕМИОЛОГИЈА. ТРАНСКУЛТУРАЛНА ГЕРИЈАТРИЈА	5	5	
3. ФИЗИОЛОШКИ АСПЕКТИ СТАРЕЊА ГЕРИЈАТРИЈА - МЕДИЦИНА ИНВОЛТИВНОГ ДОБА.	5	5	
4. ПСИХОЛОШКИ АСПЕКТИ СТАРЕЊА.	5	5	
5. СОЦИЈАЛНИ АСПЕКТИ СТАРЕЊА	5	5	
6. СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА СТАРИХ ОСОБА ИНСТИТУЦИОНАЛНО ЗБРИЊАВАЊЕ СТАРИХ ОСОБА	10	10	
7. ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА СТАРИХ ОСОБА	5	5	
8. ОПТИМИЗАЦИЈА ИЗГРАЂЕНОГ ОКРУЖЕЊА ЗА НЕМОЋНЕ СТАРИЈЕ ОДРАСЛЕ ОСОБЕ ПАЛИЈАТИВНО ЗБРИЊАВАЊЕ СТАРИЈИХ ЉУДИ	5	5	
9. АНТИЕЉДИЗАМ ПРЕДРАСУДЕ И ЗАНЕМАРИВАЊЕ СТАРИХ ОСОБА . ЕТИКА У ГЕРИЈАТРИЈИ	10	10	
10. ПЕРСПЕКТИВА: ГЕРОТЕХНОЛОГИЈА ТЕЛЕМЕДИЦИНСКЕ АПЛИКАЦИЈЕ ГЕРИЈАТРИЈИ	5	5	
11. ПРИМЕНА НАУЧНИХ МЕТОДА У КЛИНИЧКОЈ ГЕРИЈАТРИЈСКОЈ ПРАКСИ.	5	5	
12. ПСИХОГЕРИЈАТРИЈСКИ ПРОБЛЕМИ И ЗАШТИТА МЕНТАЛНОГ ЗДРАВЉА	5	5	
13. ПРЕВЕНЦИЈА И ПРОМОЦИЈА ЗДРАВОГ, ФИЗИОЛОШКОГ СТАРЕЊА	5	5	

ДРУУГИ СЕМЕСТАР : МОДУЛ 3 и 4			
14. ГЕРИЈАТРИЈСКИ СИНДРОМ	5	5	- Татјана Лазаревић - Слободан Јанковић
15. СПЕЦИФИЧНОСТИ ИНТЕРНИСТИЧКИХ БОЛЕСТИ КОД СТАРИХ ОСОБА -	10	10	- Горан Давидовић - Биљана Љујић
16. СПЕЦИФИЧНОСТИ ХИРРШКИХ БОЛЕСТИ КОД СТАРИХ ОСОБА	10	10	- Александар Ђукић - Јасна Јевђић - Светлана Милетић
17. КЛИНИЧКА ИМУНОЛОГИЈА: СТАРЕЊЕ ИМУНИТЕТА И СТЕЧЕНА ИМУНОДЕФИЦИЈЕНЦИЈА СТАРЕЊА	5	5	- Дракулић - Владимир Јањић
18. СПЕЦИФИЧНОСТИ НЕРУОЛОШКИХ БОЛЕСТИ КОД СТАРИХ ОСОБА	10	10	- Слободан - Милосављевић
19. СПЕЦИФИЧНОСТИ АНЕСТЕЗИЈЕ КОД СТАРИХ ОСОБА ДИФЕРЕНЦИЈАЛНА ДИЈАГНОЗА КОМАТОЗНИХ СТАЊА	5	5	- Радојица Столић - Наташа Здравковић
20. ИНФЕКТИВНА ОБОЉЕЊА ОД СТАРИХ ОСОБА	5	5	- Ивана Симић - Мирјана Веселиновић
21. ГЕРОНТООНКОЛОГИЈА	5	5	- Бранко Ристић - Бранимир Радмановић
22. БИОМЕХАНИКА КОД СТАРИХ ОСОБА СПЕЦИФИЧНОСТИ РЕХАБИЛИТАЦИЈЕ	5	5	- Јасмина Стојановић - Бојан Милошевић
23. СПЕЦИФИЧНОСТИ ФАРМАКОТЕРАПИЈЕ КОД СТАРИХ ОСОБА	10	10	- Ненад Петровић - Весна Грбовић
24. ОСНОВИ НЕГЕ ГЕРИЈАТРИЈСКИХ БОЛЕСНИКА	5	5	- Александра - Димитријевић - Миодраг Срећковић - Јаковљевић Биљана
Σ	150	150	150+150=300

ЛИТЕРАТУРА:

НАЗИВ УЦБЕНИКА	АУТОРИ	ISBN БРОЈ И ИЗДАВАЧ
Oxford Textbook of Geriatric Medicine	Jean-Pierre Michel , B. Lynn Beattie , Finbarr C. Martin , Jeremy Walston	Online ISBN:9780191807190 Print ISBN: 9780198701590 Publisher:Oxford University Press (3 edn)
Brocklehurst's Textbook of Geriatric Medicine and Gerontology	Howard Fillit, Kenneth Rockwood, John B Young	eBook ISBN: 9780702063442 Hardcover ISBN: 9780702061851 Saunders, Elsevier Inc 8th Edition - May 6, 2016
Principles of Internal Medicine, Clinical problems of aging	Harrison's Principles of Internal Medicine	Principles of Internal Medicine Harrison's McGraw-Hill Education / Medical; 19 edition 2015.
Geriatric Medicine A Problem-Based Approach	Balakrishnan Kichu R. Nair	ISBN 978-981-10-3252-3 ISBN 978-981-10-3253-0 (eBook) published by Springer Nature Singapore Pte. Ltd., and Byword Books Private Limited
Medical Definition of Geriatric medicine	Marks JW	MedicineNet. . (2021).
Setting competencies and standards for a European Leadership Program in Geriatric Medicine: “The European Academy for Medicine of Ageing (EAMA) reloaded”	Regina Roller-Wirnsberger et.al	European Geriatric Medicine (2018) 9:399406 https://doi.org/10.1007/s41999-018-0052-4
Geriatric Medicine Specialty Description. About Geriatrics	www.americangeriatrics.org American Geriatrics Society	American Medical Association.

Додатна литература предложена од стране предавача.

Трајање уже специјализације: 12 месеци

Сврха: Ужа специјализација из геријтрије је образовни процес у ком специјалисти опште медицине, интерне медицине и инфектологије унапређују постојећа и стичу нова теоријска знања и вештине из разних области медицине у домену утицаја и последица физиолошких и патофизиолошких инволутивних процеса. Геријатрија, као област медицине дефинисана хронолошком доби, превазилази медицину оријентисану на органе и органске системе и захтева мултидисциплинарни приступ, у коме ускоспецијализован образовни профил лекара геријатра има интегративну и координаторску улогу у специфичном збрињавању старих особа, уз поштоватње способности и компетентности различитих специјалиста.

Циљ: Ужа специјализација из геријтрије, узрастом оријентисане гране медицине (попут педијатријске и адултне), лекара - геријатра оспособљава да:

- разуме контекст смањеног функционалног, адаптивног и хомеостазног капацитета као предисозиције за типичан морбидитет старијих пацијената или/и за коегзистентно присутне клиничке манифестације активне, вишеструке и кумлативне патологије ове високо вулнерабилне популационе групе, подразумевајући, уз конвенционални, и холистички приступ;
- иницира, организује и реализује пружање адекватне дијагностике, лечења и рехабилитације оболелих геријатријских пацијената;
- промовише здраво старење, вођено индивидуалним циљевима и преференцијама старијих особа, ради оптимизације њиховог функционалног статуса и побољшања квалитета живота и аутономије

Потреба: Глобална демографско/епидемиолошка транзиција и у нашем здравствено-образовном систему позиционира значај интегративне улоге геријатара у специфичном збрињавању старих особа. Потреба за ускоспецијализованим профилем лекара настала је као последица демографских промена, старења становништва и продужења животног века, што предиспонира повећању геријатријских пацијената са дегенеративним променама, оболелих од малигних, кардиоваскуларних, цереброваскуларних болести, коштано-зглобних и перцептивних поремећаја и осталог, који захтевају систематизован и координисан приступ, до сада присутан у недовољној мери.

Садржај: програм уже специјализације из геријатрије траје 12 месеци.

Предвиђа едукацију из домена сродних научних области са аспекта медицинске геронтологије, ради оспособљавања ускоспецијализованог образовног профила лекара геријатара.

Обухвата теоријска и практична знања из разних области (психијатрије, фармакологије, анестезиологије, интерне медицине, хирургије, трауматологије, реуматологије, неурологије, офталмологије, физикалне медицине, социјалне медицине, медицине јавног здравља, палијативне медицине итд.) као основе специфичног медицинског приступа геријатријској популацији у оквирима најновијих научних ставова и смерница добре клиничке праксе.

Облици наставе: у оквиру програма уже специјализације, настава ће бити реализована кроз интерактивна програмска предавања и практичну наставу, семинарске радове и завршни испит.

Све предвиђене облике наставе кандидат ће похађати под руководством и контролом ментора.

Улоге и обавезе кандидата:

- Узимање упута за кружење у Служби за (уже)специјалистичке студије
- Присуство теоријској настави на програму уже специјализације из области геријатрије
- Практична настава / практични рад према предвиђеном програму
- Израда семинарских радова, полагање колоквијума
- Полагање завршног испита из уже специјализације геријатрије
- Израда и одбрана завршног рада из уже специјализације геријатрије

Улоге и обавезе ментора:

- Усмеравање кандидата током теоријске и практичне наставе, организација консултативне наставе
- Процена стечених теоријских и практичних знања, провера стручних вештина кроз колоквијуме, тестове, оцењивање семинарских радова
- Стручна помоћ око одабира теме и израде завршног рада из уже специјализације геријатрије

Теоријска настава:

Теоријска настава на ужој специјализацији из области геријатрије обухвата следеће тематске јединице

Методске јединице - теоријска настава

- 1) Геронтологија - дефиниција и одреднице
- 2) Физиолошки аспекти старења
- 3) Психолошки аспекти старења
- 4) Социјални аспекти старења и социјална заштита старих особа
- 5) Епидемиолошки приступ геронтолошким проблемима
- 6) Здравствена заштита старих особа
- 7) Институционално збрињавање старих особа
- 8) Психогеријатријски проблеми и заштита менталног здравља
- 9) Неуролошки проблеми у старости
- 10) Специфичности интернистичких болести код особа старијег животног доба
 - Кардиоваскуларна обољења
 - Хематолошка обољења
 - Обољења дисајних органа
 - Обољења дигестивног тракта
 - Метаболичка и ендокринолошка обољења
 - Имунолошки поремећаји и алергијска обољења
 - Диференцијална дијагноза коматозних стања
- 11) Специфичности хируршких обољења код старих особа

- 12) Биомеханика код старих особа и ортопедски проблеми
- 13) Уролошки проблеми код старих особа
- 14) Специфичности обољења гениталних органа у геријатрији
- 15) Обољења ока у старих особа
- 16) Орални проблеми код старих особа
- 17) Малигна обољења старих особа
- 18) Специфичности анестезије код геријатријских болесника
- 19) Специфичности фармакотерапије старих особа
- 20) Основи неге геријатријских болесника

Практична настава

Практична настава биће организована током 12 месеци и обухватиће неколико обавезних подручја рада.

- Здравствена заштита старих особа
- Неуролошка обољења код старих особа
- Психички поремећаји код старих особа
- Кардиоваскуларна обољења старих особа
- Ортопедска обољења код старих особа
- Урогенитални поремећаји и поремећаји чулаа код старих особа
- Ендокрини и нутритивни поремећаји код старих особа
- Анестезија код старих особа
- Хируршка обољења код старих особа
- Онколошка обољења код старих особа

Практични рад се одвија у установама примарне здравствене заштите и установама секундарне и терцијане здравствене заштите за поједина обољења. Практични рад подразумева савладавање следећих вештина:

1. Преглед болесника
узимање анамнезе , клинички преглед болесника, комуникација
2. Одређивање индикација и интерпретација:
хематолошких, имунолошких, биохемијских и хистопатолошких промена
3. Познавање индикација и интерпретација визуализационих техника у дијагнози болести код старих особа:
конвенционалне радиографске методе, ЦТ , НМР, технике са радиоизотопима
4. Познавање индикација и интерпретација резултата осталих метода:
(електрокардиограм, ултразвучне методе...)
5. Примена лекова у лечењу појединих болести старих особа.
6. Истраживачки рад:

(анализа података, разумевање принципа и праксе клиничких испитивања, статистичка обрада података, претрживање и коришћење литературе)

Кандидати су у обавези да за сваку област рада коју прођу добију потписе као доказ да је практична настава из одређене области изведена.

Кандидати могу добити потпис од лекара одређених од стране шефа катедре за ужу специјалистизацију из области геријатрије, уколико су испунили најмање 80% обавеза из одређене области рада:

Тематске јединице ће бити распоређене у области које ће кандидат полагати кроз колоквијуме форму.

Услов за полагање колоквијума биће претходно положен тест сачињен од 20 питања из области предвиђених за колоквијум и семинарски рад из једне од области.

ПРОХОДНОСТ

Геријатрија је мултидисциплинарно орјентисана грана медицине, која подразумева позитиван приступ, против предрасуда о клиничким манифестацијама различитих болести као последицама физиолошке или патофизиолошке инволуције.

Лекари који су завршили специјалистике студије интерне, опште медицине и инектологије имају право на ову ужу специјализацију.

У околностима демографско/епидемиолошке транзиције, позиционира се значај инегративне улоге геријатара у специфичном збрињавању старих особа које захтева поштоватње способности и компетентности различитих специјалиста.

ИСХОД

Стицање теоријских и практичних знања о физиологији старења за разумевање концепта смањење функционалне, адаптивне и хомеостазне способности независно или коегзистентно са клиничким манифестацијама различитих болести. омогућава лекару - геријатру да као субспецијалиста, самостално или у тиму који повезује, кроз координисан приступ свеобухватно брине о старим особама и пружа адекватну подршку породици пацијента.

СТЕЧЕНО ЗВАЊЕ

Субспецијалиста геријатрије - геријатар.

НАЧИН ПОЛАГАЊА СУБСПЕЦИЈАЛИСТИЧКОГ ИСПИТА:

I. Услов за полагање завршног дела испита из уже специјализације нефрологије су претходно положена 2 колоквијума. Пре усменог дела сваког колоквијума кандидат полаже тест провере знања од 20 питања из поменутих области, брани семинарски рад из једне од области обухваћених колоквијумом. Кандидат је положио тест уколико је освојио више од 50% поена или минимум 11 поена. Услов за полагање усменог дела колоквијума је претходно положен тест. Усмени део колоквијума се састоји из 4 питања из области колоквијума која се извлаче пред почетак полагања колоквијума и то из сваке области по једно питање. Колоквијуми се полажу комисијски, свака комисија има 3 члана од којих је један председник комисије/испитивач који доноси закључну оцену.

Колоквијум I

Испитивач: проф. др Татјана Лазаревић.

Чланови комисије: проф. др Светлана Милетић- Дракулић, доц. др Ивана Симић

Обухвата следеће области:

- Основи геријатрије и геронтологије
- Демографски, биолошки и психосоцијални аспекти старења
- Физиолошке и патолошке промене у процесу старења
- Основне карактеристике геријатријске медицине
- Примарна, секундарна и терцијарна превенција за старије
- Комуникација са старијима
- Организациони модели бриге о старим лицима
- Етика и право, основни принципи медицинске етике у геријатрији
- Антијеџизан, занемаривање и злостављање старих лица
- Потребе, планирање, реализовација и вредновање здравствене заштите старих лица
- Тимски рад у геријатрији, формирање тима и улоге чланова тима
- Мултидисциплинарни тимови за геријатријско и палијативно збрињавање

Колоквијум II

Испитивач: проф. др Татјана Лазаревић.

Чланови комисије: проф. др Светлана Милетић - Дракулић, доц. др Миограг Срећковић

Обухвата следеће области:

- Разлике физиолошких и патолошких промена у старијој доби
- Фармакотерапија код старих особа
- Неуролошка обољења код старих особа
- Психички поремећаји код старих особа
- Кардиоваскуларна обољења старих особа
- Ортопедска обољења код старих особа
- Урогенитални поремећаји и поремећаји чулаа код старих особа

- Ендокрини и нутритивни поремећаји код старих особа
- Анестезија код старих особа
- Хируршка обољења код старих особа
- Онколошка обољења код старих особа
- Геријатријски синдром и најчешћи здравствени проблеми старијих
- Специфичност дијагностичких, терапијских и рехабилитационих процедуре за старије особе

Кандидат стиче право да полаже испит из уже специјализације уколико је претходно положио све колоквијуме предвиђене програмом.

Специјалистички испит и колоквијуми се пријављују у постдипломској служби на Факултету од 25. до 30. У месецу за следећи месец у коме се планира полагање испита до 10. у месецу.

II. Субспецијалистички испит из уже специјализације нефрологије се састоји из три дела: теста, практичног и усменог дела испита

- Услов да кандидат пријави субспецијалистички испит је да је претходно положио све планом и програмом предвиђене колоквијуме.
- Тест обухвата све области и садржи 20 питања од којих сваки испитивач припрема банку питања из поменутих области. Председник комисије врши избор питања и саставља тест недељу дана пре полагања теста.
- Практични део испита: Председник комисије додељује кандидату једног пацијента за полагање практичног дела испита и испитује кандидата. Практични део испита обухвата анамнезу, физикални преглед, дијагностичке процедуре као и постављање диференцијалне дијагнозе и плана лечења.
- Услов за полагање усменог дела испита је претходно положени тест и практични део испита.
- Усмени део испита реализује трочлана комисија. Састоји се из 3 питања која се извлаче на почетку испита.

Комисија за полагање уже специјалистичког испита из гране медицине Нефрологија, у саставу:

1. **проф. др Татјана Лазаревић**, ванредни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област Интерна медицина, председник
2. **проф. др Светлана Милетић Дракулић**, ванредни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област Неурологија, члан
3. **доц. др Ивана Симић**, доцент Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област Социјална медицина, члан

Резервни чланови:

1. **проф. др Горан Давидовић**, редовни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област Интерна медицина
2. **проф. др Јасна Јевђић**, редовни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област Анестезија са реаниматологијом

III. Пријава и одбрана завршног, субспецијалистичког рада из области нефрологије:

- Тема завршног рада уже специјализације из области геријатријесе бира у договору са ментором и пријављује у служби за специјалистичку наставу на Факултету медицинских наука, Универзитета у Крагујевцу, уз сагласност шефа катедре.
- Кандидат стиче право да Већу за специјалистичку наставу преда на оцену завршни рад уже специјализације из области нефрологије, уз сагласност ментора, а после положеног усменог испита и овереног последњег семестра наставе, у року од једне године од овере последњег семестра.
- Кандидат предаје Служби за специјалистичку наставу:
 - индекс
 - образац молбе за одређивање Комисије за оцену рада (који потписују ментор и шеф катедре);
 - завршен **неукоричени** рад у 4 (уколико има именованог само ментора) односно 6 примерака (уколико има именованог ментора и коментора). Сваки одштампани примерак рада мора бити потписан од стране ментора (и коментора ако је именован). Назив рада мора да гласи онако како је Одлуком Већа одобрено.
- Упутства за попуњавање упитника за пријаву теме завршног рада уже специјализације:
 - Назив рада не сме да садржи скраћенице већ се наводе пуни називи.
 - Назив рада мора да буде прецизан и концизан и да одражава оно што ће се у раду обрађивати.
 - Образложење предлога теме дати најконцизније и нагласити значај израде рада.
 - Циљ рада дати сажето у једној или пар реченица.
 - Податке из литературе навести кроз текст у коме треба изнети најважније податке о досадашњим истраживањима.
 - Најконцизније навести значај предложене теме.
 - У методологији навести која врста студије се ради уз обавезно навођење колика је величина узорка (број испитаника у испитиваној и контролној групи).
Навести методе испитивања, а ако се ради о студији праћења, дужину праћења.
 - Навести које ће методе дескриптивне и нарочито аналитичке статистике бити коришћене.
- Ментор рада може бити наставник факултета медицинских наука, Универзитета у Крагујевцу са најмање 3 коауторска рада објављена у часописима са СЦИ листе (категорије M21, M22, M23), или са најмање 3 рада у којима је први аутор, а који су објављени у часопису категорије M24, признатог од стране Министарства за образовање и науку за одређену годину (видети КоБСОН). Ментор прилаже списак тражених референци на посебном папиру (шефу катедре и Већу специјалистичких студија).
- Оригинална истраживања морају имати сагласност Етичког комитета за хумане студије матичне установе у којој се истраживање спроводи.
- Сви упитници се морају попунити у електронској форми и бити прихваћени од стране одговарајуће катедре што потврђује шеф катедре својим потписом (упитник се може наћи на званичној интернет страници Факултета медицинских наука).

- На седници Већа за специјалистичку наставу именује се најмање трочлана Комисија за оцену завршеног рада коју чине наставници ангажовани на студијском програму, изузев ментора. Члановима Комисије, ментору (и коментору ако је именован) Служба за специјалистичку наставу доставља:
 - примерак неукориченог рада
 - одлуку којом је именована трочлана Комисија
 - Извештај Комисије потписују сви именовани чланови Комисије.
 - Позитиван извештај кандидат предаје Служби за специјалистичку наставу у три примерка **заједно са свим укориченим радовима** (4 или 6 примерака). Веће за специјалистичку наставу усваја позитиван извештај, одобрава јавну одбрану и именује Комисију за одбрану (углавном у истом саставу).

IV. Начин заказивања јавне одбране завршног рада уже специјализације из области нефрологије:

- После седнице Већа за специјалистичку наставу на којој је усвојен позитиван извештај Комисије за оцену рада, кандидат заказује јавну одбрану у договору са члановима именоване Комисије.
- Рад уже специјализације јавно се брани на Факултету медицинских наука, Универзитета у Крагујевцу уз обавезно присуство публике.
- На јавној одбрани морају бити присутни сви чланови Комисије. После излагања кандидата, чланови Комисије кандидату постављају питања. После одбране рада комисија сачињава записник, који потписују сви чланови Комисије.

Заказивање јавне одбране:

1. У договору са члановима Комисије, кандидат у Служби за последипломску наставу резервише салу најмање 7 дана пре договореног термина.
2. Кандидат доноси кратку биографију.
3. Уплата за одбрану рада мора бити извршена до дана када се одржава јавна одбрана.
4. Са референтом задуженом за салу и опрему у сали договара неопходне детаље како би презентација била адекватна.

Упутство за техничку обраду завршног рада уже специјализације из области геријатрије:

1. Формат тезе је 21 x 29,7 cm = A4
2. Повез тврди (рад се коричи после позитивне оцене рада и предаје Служби уз потписан извештај Комисије)
3. На првој страници исписује се исти текст као и на корицама (насловна страна)
4. На следећој страници факултативно се уписује посвета или захвалница
5. Рад мора имати: садржај према поглављима, увод, циљ, методе и материјал (испитаници - узорак), резултате, дискусију, закључак, списак цитиране литературе
6. Списак скраћеница коришћених у тексту - на крају тезе
7. Попис прилога (нпр: упитници, посебне методе коришћене за израду тезе и сл.)
8. Сlike, графиконе и табеле нумерисати и уз њих написати шта представљају, а ако су узете из литературе уз њих тачно написати одакле су узете.

